

היצ'קוק מציג: דנה לוי מתעסקת עם חללי התצוגה

יום שלישי 23 באוקטובר 2012 08:00 מאת: הילה שקולניק-ברנר, עכבר העיר

אוסף העבודות בתערוכה "סדר עולם" מגדיר ומקטלג את התרבות שיצרה אותו

קטלוג, מיון, שימור והנצחה. פעולות סתמיות לכאורה המולידות שלם עקרוני ובעל חשיבות. התערוכה של דנה לוי "סדר עולם" ממשיכה את העיסוק שלה בקשר בין חלל לאובייקט, המבוסס על ניכוס, מופע, תצוגה והרפנס המייצר את המשמעות. "סדר עולם" היא הפרטים הקטנים שמהם מורכב השלם, אוסף המגדיר ומקטלג את התרבות שיצרה אותו.

« ["סדר עולם"](#) - לכל הפרטים

העבודה "Dead World Order", המוצגת על מסך גדול בחלל התחתון, מצוית. היא מציגה, בעיני, את התפתחות עבודתה של לוי, לנרטיב מורכב המציע התבוננות נוספת בחללי התצוגה, העומדים במרכז עבודותיה; התבוננות השואלת ממקורות נוספים, המעניקים לעבודה עומק תרבותי ניכר.

כמו עליסה בארץ הפלאות. מתוך העבודה "Dead World Order"

כפפות לבנות מלטפות, מאבקות, נוגעות במגע מלא תשוקה וערגה בחיות מפוחלצות, בחפצי אמנות ודקורציה, באקדחים מעוטרים. העבודה צולמה במוזיאון הפרטי La maison de l'armateur (ביתו של בעל הספינה) בעיר הנמל הצרפתית לה האוורה. המוזיאון הוא אחד הבתים הבודדים שנותרו שלמים בעיר החוף אחרי הפצצת בעלות הברית במלחמת העולם השנייה, והוא מכיל מאות חפצים שהשתייכו לאצולה הבורגנית בצרפת של המאה ה-19: מוזריות אקזוטיות שנאספו בארצות כבושות רחוקות, חפצי חרסינה עדינים, פריטים דקורטיביים וחיות שניצודו.

המוזיאון הזה, שספק אם מגיעים אליו מבקרים רבים, בנוי כספירלה. בתוכו נעה, כמעט מרחפת, דמות נשית. כעליסה בארץ הפלאות, הדמות מצויה בחדר הפלאות שלה, שולטת בו, קובעת את חוקיו, מציגה את אוצרותיו, אך בסופו של דבר הופכת כלואה בו כאחד הפוחלצים. המצלמה של לוי עוקבת אחריה. היא משוטטת בממלכה שלה, נוגעת, מלטפת, מאבקת, מניחה ומזיזה. לאורך העבודה יש התייחסות לכיפת הזכוכית המשמשת כגג שהשמים נראים דרכו. אחת לכמה שוטים נראית כיפת הזכוכית, מחדירה אור, אך גם מנכיחה את הניכוס, הכליאה וההסתגרות. רומזת לקיומו של טבע, של חוץ, אך מעממת אותו באמצעות הדקורציה והמנכחות הכבדה של החלל.

המלאכותי, הקיטש והקיצוני הופכים למושא צרכני. מתוך הסדרה "חנות בפלורידה"

בעבודה קיימים אזכורים רבים לסרטיו של היצ'קוק. ברקע העבודה מתנגנת נעימה מ"פסיכו", ותנועות המצלמה הסיבוביות, המתארות את המבנה הספירלי, מעוררות אסוציאציה לסרט "ורטיגו". מעין שלף, אוצרת התערוכה, מציינת כי "גם דמות האישה המסתורית מזכירה את הטייפ קאסטינג הנשי האופייני להיצ'קוק, וכמובן - הפוחלצים. נדמה שלי משתמשת ברפרנס זה על מנת להדגיש את ריקנותו של מעשה האיסוף. בסרטיו של היצ'קוק, במיוחד לאובייקטים ולארת מקום משמעותי, ופעמים רבות הם משמשים ככלי לקידום העלילה או ליצירת מתח. המושג 'מקגאפין', שטבע הבמאי, מתאר אובייקט שהעלילה נסבה סביבו, אך לרוב הוא חסר חשיבות של ממש או נחשף בריקותו. בביתו של בעל הספינה, האובייקטים כולם הם מקגאפינים, בונים מתח שלעולם אינו מתממש ועלילה שאין לה נרטיב".

הסרט עצמו, אף כי יש בו מתח סמוי, נעדר את הפואנטה והגילוי המצויים בסרטיו של היצ'קוק. לוי מותירה אותו ברגע ההשהיה בלבד, ספירלי כמו המבנה שהיא מצלמת. המתנה חסרת תכלית מעבר לתצוגה. בכך יש סטייה מן העבודות האחרות שלה, שבהן יש התפתחות או הפתעה, לרוב של טבע מפוחלץ המתעורר לחיים. לצד רפרנטים מ"פסיכו" ו"ורטיגו", אני מוצאת גם נוכחות לסרט "חלון אחורי" של היצ'קוק. רפלקטיביות המבט נוכחת פה כל הזמן, אנו מתבוננים על האוצרת מבעד לזוגית ודרך הסורגים, מבט מלמעלה ומלמטה, התנועה שלה ושל המצלמה מתקיימות כל הזמן במקביל לתשוקה לקטלג, לשמר ולנכס. התוצאה היא התייחסות כמעט ארוטית הן למבט והן לפעולת האצירה.

מוזיאון אבסורדי בעל טבע פנימי משלו. מתוך הסדרה "מזכרות מוחרמות"

עבודה נוספת היא "מפלס", חלל שאפשר להגדירו כארכיב בעל כורחו ולא מוזיאון מתוכנן. שלף מצינת כי ב-1944, בזמן שנורמנדי הופצה על ידי בעלות הברית, מצאו כאלפיים אזרחים צרפתים מקלט במערות של מכרות ירנש, וחיו בהן כמה חודשים. 67 שנים לאחר מכן, בעזרת היסטוריון ופנס, חושפת לוי את השרידים הפיזיים שהותירו מאחוריהם הניצולים: נעליים, מסרק, שברי צלחת, קערה מצוירת, בקבוק. התיעוד והפרנס ההיסטורי הם המעניקים לחפצים חסרי החשיבות לכאורה משמעות. הטיפול מתחיל בצורה דרמטית, ירידה לפיר, פנס המבליח בחשכה המגלה בכל פעם פריט אחר. אך העבודה עצמה נותרת ברמה הזאת, אינה משתנה, מתפתחת או מקבלת פנים חדשות. הסרט שופך אור פיזי על האובייקטים אך אינו מטעין אותם בעניין נוסף מעבר להיותם ממורביליה. במובן זה העבודה הזו פחות טובה מעבודות אחרות של לוי.

בתערוכה מוצגות שתי סדרות של צילומים; "מזכרות מוחרמות", המציגה מדפים במשרד מכס מקומי שעליהם חיות מפוחלצות וחלקי חיות משונים, מסומנים ומקוטלגים, ומזכרות אקזוטיות שהוחרמו ונצברו במשך שנים. אלה יוצרים מוזיאון אבסורדי, ללא אוצר, ההופך לבעל היגיון פנימי משלו. טבע שעבר ניכוס ומניפולציה נראה גם בסדרת התצלומים "חנות בפלורידה", שבה המלאכות, הקיטש והקיצוני הופכים להיות מושא צרכני בחנות מזכרות אמריקאית. אם בעבודות אחרות הטבע עבר קטלוג ושימור, פה הוא עבר הקצנה בוטה, המגחיכה אותו לחלוטין והופכת אותו לחפץ קישוטי אומלל.

« **דנה לוי, "סדר עולם"**. עד 10.11. [המרכז לאמנות עכשווית](#), קלישר 5, תל אביב. שעות פעילות: ב'-ה' 14:00-19:00, ו'-שבת 10:00-14:00